

BESLUT
2023-05-03

Dnr: 2023-00923

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 8 februari 2023

Saken

Omställningsstudiestöd; prövning av
studieresultat

Nämndens beslut

Överklagandenämnden upphäver det överklagade beslutet och beslutar att NN uppfyller kravet på studieresultat. CSN får pröva om övriga förutsättningar för omställningsstudiestöd är uppfyllda.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om omställningsstudiestöd för studier vid en YH-utbildning under perioden 2 januari – 16 juni 2023.

CSN begärde kompletterande information avseende hennes omställningsorganisation. Vidare upplyste CSN om NN måste redovisa sin studieresultat från höstterminen 2022.

NN meddelade att hon nu bytt fackförbund och enligt omställningsfonden så skickar CSN vidare frågan till dem.

CSN avslog ansökan med motiveringen att NN inte följt sina tidigare studier vid en YH-utbildning i den takt som står i utbildningsplanen. CSN anförde vidare att NN för att kunna beviljas omställningsstudiestöd måste klara ytterligare 19 veckors heltidsstudier i takt med sin utbildningsplan vid yrkeshögskola. Hon ska även visa vid vilken tidpunkt hon klarade studierna.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Hon har inte fått något meddelande från CSN att hon ska göra kompletteringar så hon har tagit för givet att allt är rätt och att CSN har de dokument som behövs. Hon anser att hennes ansökan har avslagits på fel grunder. NN bifogade uppgift om studieresultat samt en

individuell studieplan och ett studieintyg. Av studieintyget framgår följande. NN blev inte godkänd på kursen LIA2 (lärande i arbete) eftersom handledarna inte kunde göra en rättvis bedömning på grund av låg närvaro. NN informerade utbildningsledaren tidigt i utbildningen att hon var tvungen att arbeta parallellt med utbildningen på grund av begränsad ekonomi. Skolan anpassade därför LIA-kurserna utifrån dessa förutsättningar. Handledaren i LIA1-kursen godkände henne. I LIA-kursen ingår att skriva en rapport och delta på seminarium. NN har blivit godkänd på både rapporten och på seminariet i LIA2-kursen men hon behöver ta igen den låga närvaron. De har planerat att hon gör det under veckorna 20 – 24 år 2023. Detta gör att hon kommer att få sin examen i början av juni tillsammans med sina kurskamrater. – NN bifogade en individuell studieplan samt två studieintyg.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet och anförde bland annat följande i ett yttrande. CSN vill inledningsvis konstatera att NN har fått möjlighet att lämna kompletterande uppgifter gällande studieresultat innan beslut om avslag fattades. Informationen om prövning av studieresultat framgick på sida två av det kompletteringsbrev som skickades till NN den 8 november 2022. Omställningsstudiestöd får lämnas till en studerande som bedrivit sina studier i normal takt under den tid han eller hon har haft omställningsstudiestöd, studiemedel eller studiestartsstöd. Normal studietakt för studier vid yrkeshögskola är att en studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver, vilket innebär att man ska vara godkänd på alla kurser. Däremot kan mindre och tillfälliga förseningar accepteras. Perioden som ska resultatprövas är vecka 33–51, 2022, vilket motsvarar ett studieåtagande på 95 poäng. Enligt skolans rapport är NN inte godkänd under denna period, däremot har det i samband med överklagandet framkommit nya omständigheter kring orsaken till att NN inte är godkänd. Under perioden vecka 33–51, 2022, är NN godkänd på totalt 60 poäng och är underkänd på en kurs på 40 poäng (LIA2). CSN:s uppgift är att bedöma huruvida en underkänd kurs på 40 poäng kan klassas som en mindre och tillfällig försening. Att förseningen är tillfällig går att konstatera, då det finns en tidsplan för hur det ska tas igen och enligt den så kommer NN ändå kunna slutföra sina studier enligt den ursprungliga utbildningsplanen. CSN bedömer dock inte att en försening om 40 poäng av 95 poäng kan klassas som en mindre försening, då det utgör näst intill hälften av studieåtagandet under den period som resultatprövas. CSN gör bedömningen att förseningen behöver ses i relation till den period man prövar resultaten för. Utifrån det går det inte att konstatera att det rör sig om en mindre försening. I studieintyget framkommer även skälet till NN:s låga frånvaro under praktiken (LIA2), varpå CSN anser att det är lämpligt att utreda huruvida det kan finnas särskilda skäl som är orsaken till de bristande studieresultaten. I studieintyget står det att NN:s låga frånvaro under praktiken berodde på att hon arbetade parallellt med utbildningen. Att hon själv har valt att arbeta i stället för att delta på praktiken är inte ett skäl som kan förklara de bristande studieresultaten. Utifrån en sammantagen bedömning anser CSN NN:s studieresultat är otillräckliga, förseningen kan inte ses som mindre och skälet till det underkända betyget är inte ett sådant skäl som CSN kan ta hänsyn till. CSN bedömer därför att överklagandet ska avslås.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande, och hon har inkommit med följande synpunkter. Hon står fortfarande fast vid att hon inte fått information om att hon skulle komplettera sin ansökan avseende

studieresultat. Sidan två i brevet från CSN saknas. Hon har haft praktik under höstterminen under åtta veckor. Anledningen till att hon inte fick godkänt var att hennes handledare hade svårt att bedöma henne under den tid hon var närvarande. Därför ska hon nu komplettera med praktik 2 – 3 veckor under vårterminen. Det innebär att hon inte behöver ta igen alla veckor, det vill säga 40 poäng. I praktiken innebär det att hon har klarat 25 – 30 poäng men hon kan inte få ett betyg förrän hela kursen är avklarad. NN bifogade den begäran om komplettering som CSN skickat den 8 november 2022 (sidan ett).

CSN:s rättsavdelning har därefter, på nämndens begäran, yttrat sig och anfört i huvudsak följande. Upplysningsvis vill CSN informera om att NN den 28 februari 2023 beviljats studiemedel för vårterminens vecka 1 – 24, 2023. Omställningsstudiestöd får lämnas till studerande som bedrivit sina tidigare studier med studiemedel, studiestartsstöd eller omställningsstudiestöd i normal studietakt. För studier vid yrkeshögskola är normal studietakt att den studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras. Vid bedömningen behövs dels beaktas om förseningen anses *mindre*, det vill säga omfattningen av det som den studerande behöver ta igen för att komma i takt med utbildningsplanen. Dels om förseningen är att betrakta som *tillfällig*, det vill säga att det finns en tydlig plan för hur den studerande ska ta igen bristen innan studierna enligt utbildningsplanen ska vara avslutade, eller kort därefter. NN beviljades senast studiemedel i 19 veckor på heltid under höstterminen 2022. Hon har inte redovisat studieresultat i den takt utbildningsplanen föreskriver. Kravet på studieresultat är att hon ska visa att hon uppnått godkända resultat under 19 heltidsveckor vid yrkeshögskola. Hon har redovisat godkända resultat om 60 YHP, vilket motsvarar 12 heltidsveckor. Bristen på studieresultat motsvarar således sju veckors heltidsstudier (35 YHP). Frågan i det aktuella ärendet är om bristen kan betraktas som mindre och tillfällig. Av underlaget i ärendet framgår uppgift om att utbildningsanordnaren tillsammans med NN gjort upp en plan för hur hon ska ta igen höstterminens kurs. Skolans bedömning är att hon kommer kunna ta examen inom den ordinarie utbildningstiden. CSN tillmäter stor betydelse vid utbildningsanordnarens bedömning och anser att bedömningen talar för att förseningen bör betraktas som tillfällig. Vad gäller frågan om bristen kan betraktas som mindre, har ÖKS i ett vägledande avgörande bedömt att 50 av 200 YHP kan anses vara en mindre försening. Vidare har ÖKS i ett annat avgörande bedömt att en brist på 35 YHP av åtagandet enligt studieplanen om 200 YHP var att anse som en mindre försening. Enligt CSN:s tolkning av praxis bör bristen på studieresultat ställas i relation till det studieresultat som den studerande skulle ha uppnått enligt utbildningsplanen under den senaste beviljningsperioden. I det aktuella ärendet motsvarar NN:s bristande resultat sju veckors heltidsstudier. Kravet på studieresultat för hennes senaste beviljningsperiod motsvarar 19 heltidsveckors godkända studieresultat i takt med utbildningsplanen. CSN bedömer att en försening motsvarande sju heltidsveckor av ett studieåtagande om 19 heltidsveckor, inte är att betrakta som en mindre försening. CSN anser mot denna bakgrund att NN inte bedrivit sina tidigare studier i normal studietakt och att förseningen i hennes fall inte kan anses vara både mindre och tillfällig. Hon uppfyller således inte studieresultatkravet. Varje ansökan om stöd hos CSN ska prövas separat och förutsättningslöst. Den omständigheten att CSN i ett annat ärende beviljat NN studiemedel för vårterminen 2023 medför därför, enligt CSN:s mening,

ingen annan bedömning gällande hennes rätt till omställningsstudiestöd. CSN anser därför att överklagandet bör avslås.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande men hon har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 19 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande. Omställningsstudiestöd får lämnas till en studerande som bedriver sina studier i normal takt. Omställningsstudiestöd får lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina studier i normal takt, om det är fråga om sådana studieresultat från perioder med omställningsstudiestöd, studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) eller studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd som är äldre än tio år eller det finns särskilda skäl för det

Enligt 20 §, i samma lag, framkommer att omställningsstudiestöd får lämnas utan prövning av tidigare studieresultat om sökanden inte tidigare har fått omställningsstudiestöd, studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) eller studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd. I andra fall ska sökandens tidigare studieresultat prövas.

Av 16 § förordning (2022:857) om omställningsstudiestöd framgår följande. Vid studier på högskoleutbildningar som anordnas av statliga universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) eller av enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina är normal studietakt att den studerande ska ha klarat av

1. 62,5 procent av sitt studieåtagande under de första 40 veckorna med omställningsstudiestöd eller studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) för heltidsstudier, och

2. 75,0 procent av sitt studieåtagande för studier som därefter bedrivs med omställningsstudiestöd eller studiemedel enligt studiestödslagen.

Centrala studiestödsnämnden får meddela

1. föreskrifter om vad som är normal studietakt vid studier på annan utbildning än sådan som anges i första stycket, och

2. närmare föreskrifter om de villkor som anges i 19 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd med prövning av studieresultat.

I 7 kap. 2 § CSN:s föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2022:5) om beviljning av omställningsstudiestöd framgår följande. Det är studieresultatet från den studerandes senaste beviljningsperiod som ska läggas till grund för prövningen av om den studerande har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Av 1 kap. CSNFS 2022:5 framgår att med beviljningsperiod avses tidsperioden från och med den första till och med den sista kalendervecka som studiestöd har beviljats för i ett och samma beslut.

Av 7 kap. § 11 CSNFS 2022:5 följer att normal studietakt för en yrkeshögskoleutbildning är att den studerande ska ha uppnått studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras.

Överklagandenämndens bedömning

Frågan i ärendet är om NN kan beviljas omställningsstudiestöd under perioden den 2 januari – 16 juni 2023 med beaktande av hennes tidigare studieresultat.

NN beviljades senast studiemedel under 19 veckor höstterminen 2022 för studier på en yrkeshögskola. Hon har inte redovisat studieresultat i den takt utbildningsplanen föreskriver. Bristen motsvarar sju veckors studier. Fråga är då om bristen kan utgöra en mindre och tillfällig försening eller om det föreligger särskilda skäl.

Av förarbeten till lagen om omställningsstudiestöd (prop. 2021/22:176 s. 234) framgår att bedömningen av vad som kan utgöra särskilda skäl avseende studieresultat bör följa praxis på studiemedels- och studiestårtsstödsområdet. Med särskilda skäl avses då enligt förarbeten till 3 kap. 7 § studiestödslagen (prop. 2009/10:141 s. 58) till exempel egen eller nära anhörigs sjukdom, dödsfall i familjen eller allvarliga brister hos utbildningsanordnaren som den studerande inte har kunnat råda över. Av propositionen framgår också att det ska finnas ett tydligt samband mellan de skäl som åberopas och de bristande studieresultaten. De skäl som åberopas ska kunna styrkas.

Överklagandenämnden har i ett vägledande avgörande, diarienummer 2013–03045, avseende resultatprövning gällande studiemedel funnit att en försening om tio veckor kan anses vara en mindre och tillfällig försening. Det har inte framkommit skäl att göra en annan bedömning när det är fråga om omställningsstudiestöd och en nu aktuell brist om sju veckors studier. Med hänsyn härtill, och då utbildningsanordnaren enligt en upprättad studieplan har bedömt att NN kommer att kunna ta examen inom den ordinarie utbildningstiden, finner Överklagandenämnden att den försening som uppstått får anses vara mindre och tillfällig och det saknas därför anledning att bedöma om det föreligger särskilda skäl i detta fall. Överklagandet ska därmed bifallas på så sätt att NN uppfyller kravet på studieresultat. CSN får pröva ansökan om omställningsstudiestöd med denna förutsättning.

Robert Dalman

Helena Engelholm

Beslut har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, och Helena Söderberg

Föredragande: Helena Engelholm

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning
Kopia till Utbildningsdepartementet